

Definition of a Unified Methodological Approach to the Analysis of the Source Base of Scientific Research in the Domain of Public Administration of the Banking System of Ukraine

UDC: 001.891:35.07:336.71(477)

DOI: <https://doi.org/10.15421/152502>**Dudnichenko Artur**Ph.D. Student, <https://orcid.org/0009-0000-0543-1027>, arturdudnichenko@ukr.net**Gamkrelidze Kostiantyn**Ph.D., <https://orcid.org/0000-0002-6021-6992>, infpol@ukr.net**Shulha Laryssa**Lecturer, <https://orcid.org/0009-0007-8746-3065>, larysa.shulha@kneu.edu.ua*Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Kyiv, Ukraine)*

Abstract

Relevance of the study. The need for a comprehensive analysis of the mechanisms of state governance in the banking system is highlighted, taking into account their strategic importance for macroeconomic stability and sustainable development of the economy. It has been established that despite the significant volume of scientific works devoted to state regulation of the financial and banking sector, as well as the use of various methodologies for conducting scientific analysis, there is still a lack of a single interdisciplinary methodological approach that would integrate the regulatory, legal, economic, financial, technological, social and resource mechanisms of state governance of the banking system of Ukraine.

The purpose of the article is to determine a single methodological approach to analyzing the source base of scientific research in the field of state governance of the banking system of Ukraine.

Results. An algorithm for the sequential implementation of certain and interconnected stages of the analysis of the source base of scientific research in the field of public administration of the banking system of Ukraine is proposed: definition of the information base, which includes academic works, regulatory legal acts, statistical data, publications of international organizations and analytical reports, etc.

Conclusions. A single methodological approach to the analysis of the source base of scientific research in the field of public administration of the banking system of Ukraine is proposed, which is aimed at creating a holistic theoretical and methodological basis for further research, and its practical application will contribute to the development of scientific discourse in this area, increasing the effectiveness of state policy in the financial sector and integrating the best international practices into the national regulation of the banking system.

Keywords: methodological approach, analysis of scientific research, public administration, mechanism of public administration, banking system, state regulation of banks, mechanisms of public administration of the banking system

Визначення єдиного методологічного підходу до аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України

Дудніченко Артур, Гамкрелідзе Костянтин, Шульга Лариса*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)*

Анотація

Актуальність дослідження. Актуалізовано необхідність здійснення комплексного аналізу механізмів державного управління в банківській системі, враховуючи їх стратегічну важливість для макроекономічної стабільності та сталого розвитку економіки. Встановлено, що незважаючи на значний обсяг наукових праць, присвячених державному регулюванню фінансово-банківської сфери, а також попри застосування різних методологій стосовно проведення наукового аналізу, й досі бракує єдиного міждисциплінарного методологічного підходу, який би інтегрував нормативно-правові, економічні, фінансові, технологічні, соціальні та ресурсні механізми державного управління банківською системою України.

Мета статті є визначення єдиного методологічного підходу до проведення аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України.

Результати. Запропоновано алгоритм послідовної реалізації визначених та взаємопов'язаних етапів аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України: визначення інформаційної бази, яка охоплює академічні праці, нормативно-правові акти, статистичні дані, публікації міжнародних організацій та аналітичні звіти тощо.

Висновки. Запропоновано єдиний методологічний підхід щодо проведення аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України, який спрямовано на створення цілісної теоретико-методологічної основи для подальших досліджень, а його практичне застосування сприятиме розвитку наукового дискурсу у цій сфері, підвищенню ефективності державної політики у фінансовому секторі та інтеграції кращих міжнародних практик у національне регулювання банківської системи.

Ключові слова: методологічний підхід, аналіз наукових досліджень, державне управління, механізм державного управління, банківська система, державне регулювання банків, механізми державного управління банківською системою

Стаття надійшла / Article arrived: 18.12.2024

Схвалено до друку / Accepted: 01.03.2025

Вступ.

Процес адаптації національної економіки України до європейських стандартів, що зумовлений набуттям Україною статусу кандидата на вступ до ЄС та виконанням взятих державою на себе зобов'язань супроводжується посиленням ролі фінансового сектору, у якому банківська система відіграє ключову інфраструктурну функцію. У світлі того, що взаємопов'язаність національних економік в системі глобальної економіки все збільшується, а конкуренція посилюється та з огляду на те, що світова фінансова архітектура стрімко змінюється, держава стикається з викликом створення гнучких, ефективних та прозорих механізмів управління банківською системою. Стабільність цієї системи сьогодні визначає здатність країни зберегти макроекономічну рівновагу, підтримувати інвестиційну привабливість і створювати сприятливі умови для економічного зростання.

Однак, розробка та імплементація дієвих механізмів державного управління банківською системою стикається з низкою ускладнень. По-перше, традиційні підходи часто базуються на фрагментарних рішеннях, які не завжди враховують взаємозв'язок економічних, правових, управлінських та соціальних факторів. По-друге, значний обсяг існуючих наукових публікацій щодо банківського регулювання та нагляду, корпоративного управління, антикризових інструментів та заходів є розрізненим і не утворює цілісну систему знань. По-третє, стрімкий технологічний розвиток, цифровізація фінансових послуг і поява нових бізнес-моделей (наприклад, FinTech та необанкінг) вимагають постійного та своєчасного оновлення підходів до державного управління, але наукові дослідження часто відстають від цих швидкоплинних змін.

Водночас у науковому дискурсі відчувається нестача усталених концептуальних рамок для розуміння поняття «державне управління банківською системою», відсутність єдиної методики оцінки ефективності державного впливу та браку інтегрованих підходів до узагальнення різних дослідницьких напрямів.

Вищезгадана проблематика ускладнює розробку системних рекомендацій для вироблення державної політики, спрямованої на довгострокову фінансову стійкість, підвищення конкурентоспроможності й інноваційності української банківської системи. Саме тому виникає нагальна потреба у теоретичному об'єднанні механізмів державного управління банківською системою України на основі аналізу наукової джерельної бази, що дозволить виявити, систематизувати та оцінити наявні розробки,

визначити недоліки та окреслити стратегічні напрями для здійснення подальших досліджень.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Дослідження у сфері державного управління банківською системою презентовані у широкому спектрі різних наукових праць, які охоплюють економічну, правову, управлінську, соціологічну та інші сторони даного питання. Загальні методичні підходи наукових досліджень, у тому числі проведення наукового огляду літератури, розкрито у працях Г. Снайдера (Snyder, 2019), В. С. Бута, Г. Г. Коломба, Дж. М. Вільямса (Booth, Colomb & Williams, 2003), К. Доусона (Dawson, 2007), А. Кроплі (Cropley, 2019). Роботи раніше згаданих авторів пропонують універсальні методи систематизації знань і формування цілісної картини досліджуваної проблематики, тому їх підходи мають загальний характер і потребують адаптації до специфіки банківської системи.

Теоретико-методичні основи державного управління банківською системою знаходять своє відображення у дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Класичні підходи до державного управління сформульовані у дослідженнях Л. Е. Лінна-молодшого, Дж. М. Пфайфнера, Р. Престгуса окреслили концептуальні рамки для розуміння сутності, ролі та інструментів управління, зокрема в сфері економічної інфраструктури, до якої належить і банківська система (Lynn, 2006; Pfiner & Presthus, 1960). В Україні значний внесок у розвиток теоретичних аспектів зробили З. Гладун та К. Колесникова, які дослідили трансформацію управлінських практик у контексті суспільних змін і наголосили на потребі формування цілісного, міждисциплінарного погляду на державне управління (Гладун, 2004; Колесникова, 2013).

Щодо безпосереднього регулювання банківської системи, численні дослідження зарубіжних експертів і міжнародних організацій (МВФ, Світовий банк, BIS), а також аналітичні матеріали регуляторів, зокрема Європейського центрального банку та інших центральних банків розвинених країн, забезпечують міцну емпіричну та аналітичну базу. Вони висвітлюють найкращі міжнародні практики, стандарти Базельського комітету з банківського нагляду, а також практичні аспекти антикризового управління і впровадження як макро-, так і мікропруденційних заходів (IMF; World Bank; BIS; BCBS; Basel III leverage ratio framework, 2016).

Аналіз наявних джерел дозволяє прослідкувати еволюцію світових підходів до банківського нагляду – від реактивних методів

регулювання до проактивного попередження ризиків, а також посилення уваги до підвищення стійкості фінансових установ.

В українському науковому дискурсі питання державного управління банківською системою розглядається в контексті монетарної політики, стабілізації банківської системи, адаптації міжнародних норм до національних реалій, а також впровадження антикризових механізмів. Дослідники, серед яких О. Дзюблук, Л. Павленко та А. Савченко, аналізують ефективність монетарних інструментів, формування необхідного правового середовища, корпоративне управління в банках і антикризовий менеджмент. Проте їхні дослідження часто зосереджені на окремих аспектах проблеми і не утворюють єдину методичну систему (Дзюблук, 2019; Павленко & Семенець, 2019; Савченко, 2019).

Таким чином, можна констатувати, що наявні наукові дослідження, хоча й створюють передумови для глибинного розуміння теорії та практики державного управління банківською системою, залишаються досить фрагментованими. В одних роботах акцент робиться на загальних принципах публічного управління, в інших – на специфіці банківського нагляду чи антикризових заходів, а окремі дослідження орієнтовані переважно на міжнародний досвід. Література недостатньо структурована з огляду на міждисциплінарний підхід, який поєднував би різні напрями в єдину аналітичну платформу. Це створює об'єктивну потребу у формуванні теоретичної бази, що дозволить систематизувати напрацювання, виявити нелодіки, визначити стратегічно важливі напрями подальших досліджень та розробити рекомендації для удосконалення механізмів вироблення державної політики у сфері управління банківською системою.

Для реалізації визначених завдань дослідження пропонується використовувати наступні загальнонаукові та специфічні методи досліджень: історичний та еволюційний – для аналізу послідовності розвитку наукової думки щодо теоретичних аспектів державного управління; системний аналіз – для вирішення спільних проблем, що стосуються державного управління в цілому; аналіз і синтез, індукція і дедукція – для уточнення понять, що застосовуються у рамках дослідження; логічне узагальнення і порівняння – для аналізу існуючих підходів до проведення наукових досліджень; формалізація – для обґрунтування методики проведення наукового огляду при дослідженні теоретичних аспектів державного управління.

Незважаючи на великий обсяг досліджень у сфері державного управління банківською системою, низка ключових питань досі залишається недостатньо опрацьованою. По-перше, у науковому дискурсі бракує усталеного понятійно-категорійного апарату сфери державного управління банківською системою, який би інтегрував економічні, правові, управлінські, технологічні та соціальні аспекти. Існуючі визначення часто є фрагментарними, що ускладнює формування цілісної концептуальної платформи.

По-друге, потребує поглибленого аналізу питання адаптації міжнародних стандартів, рекомендацій та найкращих зарубіжних практик (зокрема, стандартів Basel, рекомендацій МВФ, BIS, ЄЦБ) до специфіки української економіки та правового поля. Більшість досліджень описує закордонний досвід або формально порівнює його з українськими реаліями, але фрагментарно пропонує аналітичні та методичні інструменти для повноцінної інтеграції міжнародних норм з урахуванням інституціональних особливостей, рівня розвитку ринку, корпоративної культури та технологічної зрілості банківської системи.

По-третє, системний аналіз впливу новітніх технологій та цифровізації на вироблення механізмів державного управління банківською системою отримує недостатню увагу. Хоча дослідження у сферах FinTech, цифрового банкінгу, штучного інтелекту та блокчейну активно розвиваються, вони здебільшого зосереджені на технічних або економічних аспектах і не формують повної картини впливу інновацій на регулятивну політику, нагляд та принципи державного втручання.

По-четверте, спостерігається нестача міждисциплінарних досліджень, що поєднували б економічну теорію, адміністративне право, теорію державного управління, соціологію, поведінкові фінанси та інші галузі знань. Такий підхід дозволив би глибше зрозуміти природу проблем ефективності державного управління, особливо в умовах криз, асиметрії інформації, морального ризику та поведінкових викривлень у прийнятті управлінських рішень.

По-п'яте, залишаються не повною мірою висвітленими питання оцінки ефективності застосованих механізмів державного управління банківською системою. Хоча існує чимало публікацій, що розглядають практичні аспекти регулювання, нагляду та формування антикризових заходів, методика вимірювання їх впливу на стабільність, конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість і інноваційний потенціал залишається недопрацьованою. Відсутність єдиного теоретичного підходу

до обґрунтування ефективних механізмів державного управління банківської системи ускладнює розробку необхідних рекомендацій для підвищення результативності державної політики щодо регулювання зазначеної сфери, а також не достатньо забезпечує цілісність, інтегрованість та методичну виваженість існуючих досліджень.

Усе це обумовлює актуальність створення єдиної методики обґрунтування ефективних механізмів державного управління банківської системи на основі аналізу наукової літератури, що дозволить виявити й систематизувати існуючі знання, визначити нерозкриті аспекти та стимулювати розвиток подальших міждисциплінарних і прикладних досліджень у цій сфері.

Метою дослідження є визначення методологічного підходу до аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України.

Результати дослідження.

Запропонований у статті методологічний підхід до проведення аналізу джерельної бази наукової літератури у сфері державного управління банківською системою України ґрунтується на міждисциплінарності, системності та поступовій структуризації знань. Його впровадження покликане не лише виявити існуючі теоретико-методичні засади та практичний досвід, але й створити умови для формування інтегрованого наукового поля, в якому поєднуються економічні, правові, управлінські, інституційні, соціальні та технологічні аспекти (Snyder, 2019; Booth, Colomb & Williams, 2003; Dawson, 2007; Cropley, 2019).

Системність у запропонованому методологічному підході означає цілісне та послідовне охоплення різних аспектів досліджуваної проблематики з метою утворення єдиної логічної структури. Кожен його елемент – від вибору джерел та ключових слів до методів аналізу та узагальнення – взаємодіє та інтегрується з іншими, що дозволяє уникнути розрізненості інформації та забезпечити повноту й об'єктивність систематизації огляду.

Об'єднання міждисциплінарності, системності та поступової структуризації знань відбувається на різних етапах реалізації запропонованого методологічного підходу. Спочатку формулюються загальні рамки (міждисциплінарність), які визначають різноманітні аспекти (економічні, правові, управлінські, інституційні, соціальні, технологічні). На наступному етапі вони систематизуються – тобто впорядковуються за певною логікою

та послідовністю. Поступова структуризація забезпечує логічний перехід від широкого, багатогранного уявлення до дедалі більш сфокусованого та детального аналізу. В результаті чого, міждисциплінарність забезпечує більшу широту охоплення, системність – гарантує цілісність та взаємозв'язок, а структуризація – додає логічну послідовність й етапність. Зазначені елементи структуризації знань застосовуються у тісному поєднанні, формуючи єдиний, цілісний науково-методичний «каркас» для здійснення ефективного аналізу літератури у сфері державного управління банківською системою.

Першим кроком виступає ідентифікація джерел, що стануть основою для огляду. Інформаційна база має охоплювати:

- наукові матеріали (монографії, статті, дисертації, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів. Важливо врахувати праці, опубліковані у провідних наукометричних базах та дослідження українських авторів, які розглядають специфіку та особливості національної банківської системи, зокрема методи державного управління/регулювання нею);

- нормативно-правову базу (законодавство України, що регламентує банківську діяльність, постанови НБУ, директиви та регламенти ЄС, стандарти й рекомендації міжнародних організацій, зокрема МВФ, BIS, ЄЦБ, а також Комітету з банківського нагляду Базеля);

- статистичні та аналітичні джерела (дані Державної служби статистики України, НБУ, МВФ, Світового банку, міжнародних рейтингових агенцій, що дозволяє дослідити динаміку ключових показників та оцінити вплив державних заходів на стабільність і конкурентоспроможність банківської системи);

- науково-популярні та навчальні матеріали (підручники, посібники, методичні рекомендації, вебіари, онлайн-курси, публікації аналітичних центрів та експертів. Хоча ці джерела не завжди відзначаються глибиною теоретичного аналізу, вони швидко реагують на актуальні події та тенденції).

На другому етапі пошук літератури здійснюється за базовими ключовими словами: «державне управління», «банківська система», «державне регулювання банків», «банківський нагляд», «державне управління банківською системою». Використання цих термінів у наукометричних базах даних (Google Scholar, Scopus, Web of Science, тощо), каталогах провідних бібліотек (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського) та на сайтах міжнародних організацій (МВФ, BIS, ЄЦБ)

дає змогу сформуванню первинний перелік літературних джерел.

На наступному етапі пошук доповнюється уточненими ключовими словами: «механізми держави», «механізми державного управління банківською системою», «фінансова стабільність», «антикризове регулювання», «макропруденційна політика», «міжнародні стандарти банківського нагляду», «FinTech у банківській сфері». Завдяки цьому стає можливим виявити спеціалізовані дослідження, які не були враховані на попередньому етапі. Також, на цьому етапі варто сформуванню визначення «державні механізми», «механізми державного управління» та «механізми державного управління банківською системою».

В науковій літературі зустрічається широкий підхід до визначення поняття «механізм держави» та його вузька інтерпретація як «державного апарату».

У сучасних наукових дослідженнях вузький підхід майже не застосовується. Натомість прибічники широкого підходу розглядають у складі механізму держави не лише державний апарат, а й інші структурні елементи, які охоплюють доволі різноманітний спектр.

Як приклад, П. Рабінович наголошує, що механізм держави – це система всіх державних організацій, які виконують її завдання і реалізують її функції. При цьому він виокремлює серед них державні підприємства, державні установи (заклади), а також державні органи (органи держави) (Рабінович, 2001). На думку О. В. Зайчука та Н. Оніщенко, механізм держави – це система нормативно визначених, взаємодіючих органів та організацій держави, створених для реалізації її завдань і функцій та наділених спеціальними повноваженнями у відповідній сфері діяльності (Зайчук, 2006).

Отже, узагальнюючи наведені трактування поняття «механізми держави», можна запропонувати визначення механізму держави, як *впорядковану та ієрархічно організовану сукупність органів влади, які взаємодіють на підставі правових норм та мають відповідні повноваження і ресурси для ефективної реалізації завдань держави.*

В літературі зустрічається значна кількість трактувань поняття «механізми державного управління». Виокремимо деякі з них для власного дослідження. Так, В. Авер'янов це поняття визначає наступним чином: механізми державного управління – це сукупність відповідних державних органів, організованих у систему для виконання цілей (завдань) державного управління відповідно до їх

правового статусу, та масив правових норм, що регламентують організаційні засади та процес реалізації вказаними органами свого функціонального призначення (Авер'янов, 1998). В. Бакуменко, В. Князев та ін. автори «Словника-довідника з державного управління» зазначають, що механізми державного управління – це практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей. Схема реального механізму державного управління містить цілі, рішення, впливи, дії, результати. Комплексний механізм державного управління вони визначають як систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління (Князев & Бакуменко, 2002, с. 116-117). А. Ліпенцев та О. Поляк вважають, що механізм державного управління це штучно створена система засобів впливу та взаємодії суб'єктів та об'єкта управління (Ліпенцев & Поляк, 2008).

Отже, узагальнюючи наведені трактування поняття «механізми державного управління», можна запропонувати таке визначення: *механізми державного управління – це цілісний комплекс форм, інструментів, методів, а також правових, організаційних, адміністративних, мотиваційних та інших заходів, які держава застосовує для забезпечення сталого та динамічного розвитку суспільства.*

Враховуючи опрацьований матеріал можна вивести визначення «механізми державного управління банківською системою» як більш вузьку складову механізмів державного управління. Отже, механізми державного управління банківською системою – *це специфічна сфера застосування загальних механізмів державного управління, орієнтована на формування та підтримання стабільності, ефективності й конкурентоспроможності банківського сектору. Вони охоплюють цільові інститути та процедури, спеціалізовані правові норми, регулятивні та наглядові інструменти (наприклад, вимоги до капіталу, ліквідності, розкриття інформації), а також організацію взаємодії між державними органами (центральним банком, регуляторними комісіями) і комерційними банками з метою забезпечення надійності, прозорості та сталого (збалансованого) розвитку банківської системи.*

Отримані джерела доцільно упорядкувати за часом і тематикою:

- кінець ХХ – початок ХХІ ст.: формування теоретичних засад державного управління

банківською системою України та поступове інтегрування міжнародних підходів;

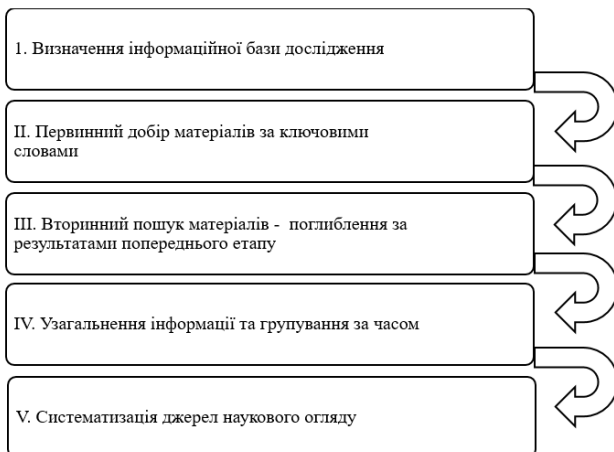
- 2010–2018 рр., що характеризується посиленням ролі міжнародних стандартів (Basel III), становлення макропруденційних інструментів, намагання стабілізувати банківську систему після глобальної кризи 2008–2009 рр.;

- 2018–2023 рр., що характеризується впливом пандемії COVID-19, геополітичною нестабільністю, повномасштабним вторгненням РФ в Україну, активним розвитком FinTech та цифровізації, посилення уваги до кібербезпеки та принципам ESG-банкінгу (стала, етична та відповідальна діяльність банків).

Паралельно варто здійснити тематичне групування: теоретичні моделі державного управління, правові та інституційні аспекти, антикризові заходи, корпоративне управління, технологічні інновації. Така систематизація дозволяє чітко окреслити основні напрями наукової думки й виявити прогалини в знаннях.

Сформувавши структуровану базу джерел, дослідник може перейти до вироблення концептуальних рамок майбутніх досліджень. На основі аналізу можна оцінити рівень розробленості поняття «державне управління банківською системою», ідентифікувати домінуючі теоретичні парадигми, методичні підходи та обґрунтувати напрями подальших досліджень.

Отже, запропоновану методику графічно можна відобразити наступним чином (рис. 1):

Рис. 1. Алгоритм аналізу джерельної бази наукових досліджень у сфері державного управління банківською системою України

Запровадження описаної методики аналізу наукової літератури дозволяє забезпечити системність розвідок та пошуків, усунути

фрагментарність досліджень, синтезувати теоретичний і практичний досвід різних дисциплін. Це, у свою чергу, сприяє формуванню методологічної основи для подальших емпіричних досліджень та розробки рекомендацій щодо вдосконалення механізмів вироблення державної політики в банківській системі України.

Висновки.

Теоретичне обґрунтування ефективності застосування різноманітних механізмів державного управління банківською системою України набуває особливої актуальності в сучасних умовах фінансової нестабільності, макроекономічних коливань, стрімких технологічних змін та нових геополітичних викликів. У процесі глобальної інтеграції, що супроводжується впровадженням міжнародних стандартів банківського нагляду (наприклад, Basel III, рекомендацій BIS, директив ЄС) поряд із FinTech-рішеннями, держава повинна створювати ефективні, гнучкі та прозорі механізми впливу на банківський сектор.

Запропоновано методику проведення аналізу наукової літератури, який включає п'ять етапів (визначення інформаційної бази, первинний добір джерел за ключовими словами, вторинний пошук із розширенням термінології, узагальнення та систематизація за часом і тематикою, а також формування концептуального підґрунтя), що дає змогу комплексно й структуровано підійти до систематизації та синтезування напрацювань у сфері теоретичного обґрунтування механізмів банківської системи України. Така методика сприяє інтеграції економічних, правових, управлінських, інституційних, соціальних і технологічних аспектів у єдине аналітичне поле, дозволяючи сформулювати понятійно-категорійний апарат дослідження, виявити прогалини у знаннях, становити наукові пріоритети, а також запобігти фрагментації дослідницьких зусиль.

Застосування описаного підходу сприяло усвідомленню необхідності більш чіткої концептуалізації поняття «державне управління банківською системою» та його складових елементів. Запропоновано авторське тлумачення базових термінів понятійно-категорійного апарату дослідження, а саме:

– механізм держави – впорядкована та ієрархічно організована сукупність органів влади, які взаємодіють на підставі правових норм та мають відповідні повноваження і ресурси для ефективної реалізації завдань держави;

– механізми державного управління – цілісний комплекс форм, інструментів,

методів, а також правових, організаційних, адміністративних, мотиваційних та інших заходів, які держава застосовує для забезпечення сталого та динамічного розвитку суспільства;

– механізми державного управління банківською системою – специфічна сфера застосування загальних механізмів державного управління, орієнтована на формування та підтримання стабільності, ефективності й конкурентоспроможності банківського сектору, які охоплюють цільові інститути та процедури, спеціалізовані правові норми, регулятивні та наглядові інструменти, а також організацію взаємодії між державними органами (центральним банком, регуляторними комісіями) і комерційними банками з метою забезпечення надійності, прозорості та сталого (збалансованого) розвитку банківської системи.

Констатовано, що науковий дискурс щодо визначення ефективних механізмів державного управління банківською системою не набув належної завершеності, оскільки переважна частина досліджень або акцентує увагу на окремих аспектах (наприклад, монетарній політиці, корпоративному управлінні чи антикризових заходах), або зосереджується на особливостях застосування міжнародних стандартах та їх адаптації до національних умов. У такий спосіб утворюється дисбаланс між теоретичним підґрунтям і практичними рекомендаціями щодо вироблення державної політики, що потребує подальшого опрацювання та гармонізації.

Доведено, що розглянутий методологічний підхід дозволяє оцінити ступінь розробленості окремих напрямів, які входять до сфери застосування механізмів державного управління банківською системою. Зокрема, це стосується:

- реалізації макропруденційної політики та превентивних заходів щодо зниження системних ризиків;

- використання FinTech-рішень, цифровізації та новітніх технологій, які вимагають швидкого перегляду регулятивних підходів з урахуванням питань кібербезпеки та захисту прав споживачів;

- застосування антикризового управління, що передбачає своєчасне втручання державних органів та міжнародних фінансових інституцій задля подолання наслідків економічних шоків та стабілізації діяльності банківських установ;

- забезпечення прозорості і підзвітності корпоративного управління банками, що має вирішальне значення для запобігання морального ризику, підвищення довіри інвесторів, вкладників та суспільства загалом.

Отримані результати можуть стати відправною точкою для подальших емпіричних досліджень. Зокрема, систематизація існуючих результатів дослідження й визначення концептуальних рамок стануть відправною точкою для розробки нових аналітичних інструментів і показників оцінки ефективності механізмів державного управління банківською системою. Це, у свою чергу, дозволить не лише поглибити їх теоретичне розуміння, але й сприятиме формуванню практичних рекомендацій для державних органів, регуляторів та учасників ринку, орієнтованих на забезпечення довгострокової стабільності, конкурентоспроможності й інноваційного розвитку банківської сфери в Україні.

Таким чином, розробка та впровадження методологічного підходу до аналізу наукової літератури стає важливим кроком у становленні цілісної теоретико-методологічної бази для подальшого дослідження проблематики та обґрунтування ефективних механізмів державного управління банківською системою, що дозволить покращити не тільки якість наукових пошуків, сформувані концептуальні передумови для майбутніх досліджень, а й виробити більш виважену, цілісну та адаптивну державну політику в умовах постійних глобальних і національних викликів.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Авер'янов, В. Б. (Ed.). (1998). *Державне управління в Україні: навчальний посібник*. Юрінком Інтер. Відновлено з <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/692/>
- Гладун, З. С. (2004). *Адміністративне право України: академічний курс*. Карт-бланш.
- Дзюблук, О. (2019). *Роль банківської системи в інноваційному розвитку економіки*. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2019_1_9
- Зайчук, О. В., & Оніщенко, Н. М. (2006). *Теорія держави і права. Академічний курс: підручник*. Юрінком Інтер.
- Князєв, В. М., & Бакуменко, В. Д. (Eds.). (2002). *Державне управління: Словник-довідник*. Видавництво УАДУ.
- Колесникова, К. (2013). *Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної трансформації. Публічне управління*. Відновлено з <https://cutt.ly/FWpTLYc>

- Ліпенцев, А. В., & Поляк, О. В. (2008). Основні напрямки формування механізмів надання управлінських послуг органами влади. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*, 2. Відновлено з <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-2/08lavrov.htm/08lavrov.htm>
- Павленко, Л., & Семенець, В. (2019). Система державного антикризового управління банківською системою як основа стабільного функціонування вітчизняної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*, 2, 48-55. Відновлено з http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2019/10.pdf
- Рабінович, П. М. (2001). *Основи загальної теорії права та держави: навчальний посібник* (5th ed.). Атіка.
- Савченко, А. (2019). Механізми державного регулювання банківської діяльності в контексті євроінтеграції. *Вісник НБУ*, 4.
- Bank for International Settlements. (n.d.). Research and innovation. Retrieved from <https://www.bis.org/forum/research.htm?m=156>
- Basel Committee on Banking Supervision. (2016). Revised Basel III leverage ratio framework. Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/publ/d365.pdf>
- Basel Committee on Banking Supervision. (n.d.). Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/>
- Booth, W. C., Colomb, G. G., & Williams, J. M. (2003). *The craft of research*. University of Chicago Press.
- Cropley, A. (2019). Introduction to qualitative research methods. In *A research handbook for patient and public involvement researchers*. <https://doi.org/10.7765/9781526136527.00012>
- Dawson, C. (2007). *A practical guide to research methods. How to Content*.
- European Central Bank. (n.d.). Research. Retrieved from <https://www.ecb.europa.eu/pub/html/index.en.html>
- International Monetary Fund. (n.d.). Research at the International Monetary Fund. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Research>
- Lynn, L. (2006). *Public management: Old and new* (1st ed.). Taylor and Francis.
- Pfifner, J. M., & Presthus, R. (1960). *Public administration*. The Ronald Press Co.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- World Bank. (n.d.). *Research and publications*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/research>

REFERENCES

- Averyanov, V. B. (Ed.). (1998). *Public administration in Ukraine: A textbook*. Yurinkom Inter. Retrieved from <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/692/>
- Bank for International Settlements. (n.d.). Research and innovation. <https://www.bis.org/forum/research.htm?m=156>
- Basel Committee on Banking Supervision. (2015). Revised Basel III leverage ratio framework. Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/publ/d365.pdf>
- Basel Committee on Banking Supervision. (n.d.). Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/>
- Booth, W. C., Colomb, G. G., & Williams, J. M. (2003). *The craft of research*. University of Chicago Press.
- Cropley, A. (2019). Introduction to qualitative research methods. In *A research handbook for patient and public involvement researchers*. <https://doi.org/10.7765/9781526136527.00012>
- Dawson, C. (2007). *A practical guide to research methods. How to Content*.
- Dziubliuk, O. (2019). *The role of the banking system in the innovative development of the economy*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2019_1_9
- European Central Bank. (n.d.). Research. Retrieved from <https://www.ecb.europa.eu/pub/html/index.en.html>
- Hladun, Z. S. (2004). *Administrative law of Ukraine: Academic course*. Kart-blansh.
- International Monetary Fund. (n.d.). Research at the International Monetary Fund. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Research>
- Knyazev, V. M., & Bakumenko, V. D. (Eds.). (2002). *Public administration: Dictionary-reference book*. UAPA Publishing House.
- Kolesnykova, K. (2013). The correlation between state governance and public administration in the process of social transformation. *Public Administration*. Retrieved from <https://cutt.ly/FWpTLYc>
- Lipentsev, A. V., & Polyak, O. V. (2008). The main directions of formation of mechanisms for the provision of administrative services by the authorities. *Theoretical and Applied Issues of State Building*, 2. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/20082/08lavrov.htm/08lavrov>
- Lynn, L. (2006). *Public management: Old and new* (1st ed.). Taylor and Francis.
- Pavlenko, L., & Semenets, V. (2019). The system of state anti-crisis management of the banking system as the basis for the stable functioning of the national economy. *Investments: Practice and Experience*, 2, 48-55. Retrieved from http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2019/10.pdf
- Pfifner, J. M., & Presthus, R. (1960). *Public administration*. The Ronald Press Co.
- Rabinovych, P. M. (2001). *The fundamentals of the general theory of law and the state: A textbook* (5th ed.). Атіка.
- Savchenko, A. (2019). Mechanisms of state regulation of banking activities in the context of European integration. *NBU Bulletin*, 4.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- World Bank. (n.d.). *Research and publications*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/research>
- Zaychuk, O. V., & Onishchenko, N. M. (2006). *Theory of the state and law: An academic course*. Yurinkom Inter.